

Cypress

lat: *Cupressus* eng: *Cypress* fr: *Cyprès* ty: *Zypress* gr: *Kuparissi*

Cypressen är ett urgammalt kulturträd, som ansågs heligt därför att det till formen liknade den heliga offerflamman. Det har också kallats Guds finger därför att det står som en vaktpost pekande mot himlen.

Det har påståtts att cypressen givit namn åt *Cypern* och det är fortfarande ett talesätt på ön. (Troligare är dock att Cypern fått sitt namn av koppar och brons, på latin *Cyprus*, som sedan antiken ut-skeppats från ön.)

På ön *Kos* hade läkekonstens gud, *Asklepios*, en helgedom, omgi-ven av bland annat cypresser. Där var det vid 1000 drachmers vite förbjudet hugga ned någon av dessa cypresser. På *Kreta* liksom på *Kreta* finns det dessutom stora cypresskogor, som på avstånd i hög grad liknar granskogar.

Cypressen tillhör den stora *Cypressfamiljen*. Dit hör även enar och tujor. Dessutom innefattar denna familj även så kallade »falska cypresser«, som jag här inte skall gå närmare in på eftersom de inte finns i Grekland.

Det finns omkring 130 olika arter av cypressfamiljen i världen men bara en enda cypress hör verkligen hemma i Europa, nämligen den **äkta cypressen** (*Cupressus sempervirens*). Dess timmer var mycket eftertraktat under antiken eftersom det var hållbart och starkt. Därför avverkades en stor del av Greklands cypresser redan på den tiden.

Cypressen är verkligen mycket speciell till sin byggnad. Bladen är fjällliknande, tätt pressade till kvistar och grenar. Dessa blir så att säga inklädda i gröna fjäll, så att man inte kan se själva träet eller barken. Grenar och blad av vissa enar kan likna cypressernas men kottarna däremot skiljer sig. Enarnas kottar liknar, som alla vet, bär (enbär) och är köttiga. Så är inte fallet med cypressernas. Dessa känns därför lätt igen på sina egenartade, mycket typiska kottar (se nedan).

Den vanligaste formen av **äkta cypress** kallas **begravningscypress** eller **italiensk cypress** och är hemmahörande i Grekland, där den växer vild. Den kan bli upp till 1000 år gammal. Men den planteras dessut-

Cypresser kan ha väldigt olika form. De kan vara runda som här på ett torg men vanligtvis är de höga och smala som på motsatta sidan.



om både i Grekland och i andra länder runt Medelhavet, särskilt ofta på kyrkogårdar och runt kyrkor och kapell. Den ser ut som en hög, mörk, smal spira som kan bli upp till 30 meter hög. Ofta står flera sådana cypresser tillsammans och bryter då effektivt av mot den i övrigt horisontella omgivningen. De ger en särskild karaktéristisk siluett åt medelhavslandskapen, inte sällan tillsammans med parasollpinjerna, som också är synliga på långt håll.

Träet är utmärkt, starkt, hållbart och vällyktande. Hela trädet har en aromatisk doft. Kvistarna på den äkta cypressen spretar ut åt alla håll, till höger och vänster, uppåt och nedåt. Detta skiljer dem från tujorna, som behåller sina kvistar flata, med kvistar som bara växer ut i en nivå, så att man kan hålla dem slätt i handen.

De manliga kottarna är små, gula och sitter i kvistarnas ände. Men det är framförallt de kvinnliga kottarna som är typiska och har en speciell form med flattoppade femsidiga fjäll med en liten tagg. Omogna är de sammanhållna till en liten kantig boll, senare mer öppna och uppsplittrade men ser fortfarande ut som en liten men trasig boll.

Det finns emellertid även äkta cypresser med horisontella grenar och knotiga stammar. Särskilt de vilda formerna ser inte sällan ut så.